

OLGU FORMÜLASYONU

- ▶ Psikoterapötik bir müdahalenin temelinde olgu formülasyonu bulunur.
- ▶ **Olgu formülasyonu**, her hastaya özgü olarak hazırlanan, hastadan elde edilen bilgileri organize eden ve açıklayan, sistematik ve kapsamlı bir süreçtir.

- ▶ Diğer bir deyişle, terapinin amaçlarını ve müdahaleleri planlayabilmek için, hastanın belirtilerini, kişilik özelliklerini, bilişlerini, duygularını ve davranışlarını kuramsal bir bakışla ele almaktır.
- ▶ Kavramsallaştırma, hastayla ilgili bir model oluşturmadır.

- ▶ Formülasyon, terapistin izlediği kuram temelinde yapılır. Bu nedenle, aynı olgu, farklı kuramlarda farklı şekilde kavramsallaştırılabilir.
- ▶ Formülasyon spesifik, somut, bütün, tutarlı ve akla yatkın olmalıdır. Basit olmalıdır, ne kadar karmaşık olursa o kadar az değerli olur.

Formülasyon yaparken;

- aile ve gelişim öyküsü,
- testi verileri,
- görüşme materyalleri,
- önceki terapist ya da klinisyenlerin raporları
- hastanın eğitimsel, hukuki ve diğer kültürel sistemlerle yaşantılarından elde edilen bilgiler,
- hastanın ifade ettiği problemler, güçlü ve zayıf yanları ele alınır.

Formülasyonun işlevleri

- ▶ Açık, net bir olgu formülasyonu, terapistin müdahale tekniklerini ne zaman ve nasıl uygulayacağı hakkında önemli ipuçları verir.
- ▶ Hastanın yaşamı, ev ve iş durumları, kişilerarası ilişkilerdeki stili, problemleri ve değişimi kolaylaştırmak için en uygun olan stratejileri saptamayı kolaylaştırır.

- ▶ Formülasyon doğru şekilde yapıldığında üç konu hakkında önemli bilgiler verir:
  - (1) Hastanın geçmiş davranışını açıklar,
  - (2) hastanın şimdiki davranışının anlamlandırır,
  - (3) hastanın gelecekteki davranışının yordanmasını sağlar.

Kavramsallaştırma süreci

- ▶ Kavramsallaştırma, devam eden bir hipotez test etme ve formüle etme sürecidir.
- ▶ Bu süreç, hastayla doğrudan ya da başkaları aracılığıyla kurulan ilk kontakt ile başlar, terapi süreciyle birlikte revizyonlarla (hastanın bildirimleri veya süreç içindeki gözlemlerle) devam eder.

- ▶ Kavramsallaştırmanın baştaki şeklinde sıkıca bağlı kalınması, terapistin terapide ortaya çıkan eylemleri, düşünceleri ve davranışları açıklama becerisini kısıtlar.
- ▶ Etkili kavramsallaştırma, davranışın nedeni, anlamı ve amacı olduğu görüşüyle başlar. Bu görüşe göre, davranış rastlantısal olarak ortaya çıkmaz, biyolojik, sosyal ve psikolojik sistemlerden etkilenir.

- ▶ Terapist hastanın belirli bir ortamda ortaya çıkan belirli bir davranışının nedenleri hakkında hipotezler geliştirir.
- ▶ Terapist bir tedavi planı yapılandırır, ardından tedaviye uygun becerileri ve teknikleri kullanır. Bu tekniklerin seçiminde,
  - terapinin amacı,
  - terapistin problemleri nasıl kavramsallaştırdığı,
  - hastanın değişime ne kadar hazır olduğu ve motivasyonu,
  - hastanın çevresindeki kaynaklar,
  - terapistin becerileri ve stili dikkate alınır.